

UNIVERSUL

Literar

Director: STELIAN POPESCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
n. STRADA BREZOIANI, 11

REVISTA
SAPTAMANALA

PREȚUL 50 BANI
Abonament 26 Lei pe an

CAP DE EXPRESIE

De sculptorul MATAOANU

SUMARUL:

Rondelul lucrurilor	Alex. Macedonski
Motiv de divorț	Dimitrie Nchifor
Schitul	Mihail Celarianu
La nunta lui Petou	St. C. Ion Delaschit
Mythologia	Dr. I. Chirlac
Plânsul și râsul	Al. Blăculescu
Noapte de groază	Maria Cunțan
Marea	Const. C. Cristea
Mărturisire	V. Militaru
Teatru și oștirea	Căp. Mihăescu V. V.
In cartea mea	Ion Sterlopol
Un vers	Seb. Hortopan
Cartea munților	M. Celarianu
Alexandru Macedonski	—
Târziu	Const. P. Cristea

Poșta redacției etc.

A APARUT

ALMANAHUL

ZIARULUI „UNIVERSUL“

PE ANUL 1921

Un Splendid Volum

care se află de vânzare pe prețul de

4 LEI EXEMPLARUL

la toți librării, chioșcarii, depozitarii și
vânzătorii de ziare, etc. și la administrația
ziarului „UNIVERSUL“ str. Brezolanu 11.

Din nici o oasă nu trebuie să lipsească
ALMANAHUL UNIVERSULUI pe 1921 :
Materie instructivă și distractivă, o
adevărată recreație sufletească pen-
tru toți, tineri și bătrâni, sunt pag-
nile de veche și nouă literatură ro-
mânească din acest almanah, ilustra-
țiuni interesante și foarte bine prinse,
aprecieri asupra marilor dispăruți ai
acestui an. — TOTUL SE POATE CITI
PENTRU MODESTA SUMA DE 4 LEI.

INSTANTANEU
VOPSEA DE PAR

REVANZATORI AU RABAT 30%
S. BARASCH · REGALĂ 9
BUCUREȘTI · TELEF. 26/81

Salon pentru îngrijirea frumuseții
Curăță obrazul cu aburi și elec-
tricitate de puncte negre.

Salon pentru vopsea parul în
ori-ce culoare.

Măscură de specialiști cu
Cosmetice.

Creșt de cei mai buni lucrători.
Toalete Gliceride: dispăr ro-
șea de pe mâini și obrași. Lei 15

Emulsion se aplică pe față
și îndepărtează punctele negre și ridu-
rile. Lei 15.

Creșt d'ange lichid pentru bu-
ze, menține culoarea. Lei 8 și 15.

Creșt misterios lichid care
dă tenului oșeșta naturii. Lei 6

Creșt virginat albescăte față, mâi-
nile și decolté-ul. Lei 8 și 15.

Creșt roșu, colorează unghiile.
Lei 1.

Creșt instantaneu: vopsea de păr în
toate culorile. Lei 15.

Creșt de Beauté: dispăr pes-
telele garantat. Lei 15.

Creștă Velutée: dispăr petele
pe umeri. Lei 25.

Creștă distruge coșșile și irita-
țiile. Lei 25.

Creștă Orșova original. Lei 12.

Creșt Franceze toate mărciile,
creștă toilette. Mireșele pot că-
pșă Voal, Beteală cu chirie.

Creștă catalogul gratis.

Creșt pentru bae, parfumează și
condiționează corpul. Lei 10-40-80.

Creșt și Parfumeriile ca-
pșă rabat.

Casa S. Barasch
București, Regală 9. Telef. 26/81.

BLUZE și costuri
românești

Strada General Lahovary

No. 76 ()-na COSCO.

UNIVERSUL LITERAR

RONDELUL LUCRURILOR

Ah lucrurile cum vorbesc,
Și'n pace nu vor să te lase:
Bronz, catifea, lemn sau matase.
Prin graiu aproape omenesc.

Tu le crezi moarte și trăesc
Imprăștiate 'n ori-ce case.
Oh! lucrurile cum vorbesc,
Și'n pace nu vor să te lase.

Și câte nu-ți mai povestesc
In pustnicia lor retrase:
Cu tot ce sufletu-ți uitase
Te 'nchie sau te chinuesc.
Oh lucrurile cum vorbesc.

Alexandru Macedonski

MOTIV DE DIVORȚ

— După amiază domnul Nicu Săvulescu, directorul prefecturii județului, un om ca de 35 de ani foarte cum se cade și serios, citea gazetele cotidiene, așezat comod la el acasă, pe un fotoliu apropiat de soba de teracotă, care dădea o căldură dulce și molatecă. Pe când Maria, tânăra și drăgălașa lui nevastă arăta Smarandei — noua servitoare — cum se face o cafea gingașă și cu oaimac la spirt.

— Citește tare Nicule să aud și eu ce se mai petrece.

— Războiul ăsta, dragă, a încurcat eu desăvârșire lucrurile, sunt consecințele la care nici nu te aștepti. Ascultă ceva nouștin: la Paris divorțurile s'au înmulțit cel puțin cu 50 la sută din ce erau...

— Și care e cauza?
— Știu și eu? Probabil femeile cu luxul lor... cu pretențiile lor.

— Taci, taci, nu mai spune: voi bărbații sunteți de vină.

Domnul Nicu Săvulescu ea să nu și supere nevasta, tăcu. El era o fire bună și molatecă. Rationa lucrurile serios, din experiență. Mai fusese o dată însurat cu o femeie care îl înșelase și din care n'ieșea să și divorțat. Cunoștea la perfecție capriciile femeii și căuta, după puterea lui, să le îndeplinească Mariei, noua lui soție cu care era însurat de câteva luni.

Maria era mai tânără decât el cu cinsprezece ani. Ea era o fire iute și nevoasă, vorbea de multe ori înainte și se zâmbea pe urmă. Lucru

care supăra adesea pe domnul Săvulescu.

Dar el se învățase și cu asta, așa că închidea discuția, tăcând.

— Și de ce taci acum? zise ea când îl văzu că nu răspunde nimic.

— Ce să fac dragă, dacă tu ai alte idei.

— Te-am observat eu: în totdeauna când e ceva interesant, taci... mă consideri ca un copil de clasa I-a primară. Tu știi tot eu nu știu nimic. Cu mine discuți doar atât: ce mâncăm astăzi, dar să mai avem lemne, dacă nu s'au stricat murăturile. Parcă așa îi menajera dumitale iar mi nevasta dumitale!

— Imi pare rău dragă, eu ce te-am supărat?

— Cu făcerea dumitale la

cu bărbatii sunt de vină se explică. Si probabil că tot din cauza asta, te-ai divorțat de prima duminică tot

Cu toată calmitatea lui, Nicu simți că i se ridică sângele la cap:

— Nu, nu e adevărat!.. prima soție m'a înșelat.. am prins-o în flagrant.. sunt doar acte în dosarul tribunalului..

— Dacă te-ai înșelat, tot duminică ești de vină; te-ai purtat cu dansa tot așa de ursuz.. Și ce era să faci în ziua mea!

Si-a găsit un altul care s'o distreze.. Iată cum se explică că vina bărbatilor chiar când femeia înșală!.. Si tu probabil că mi cauți si mie un motiv ca să scapi de mine!

— Imi pare rău, Mari, că te exprimi astfel.. Nu mă dădort eu cum se cade cu tine? nu te duc in lume? la teatru? la bal? nu ai tu ce 'ți trebuie? ce 'ți lipsește?..

— Nu, nu!.. n'am! De o săptămână te-am rugat să mi dai o pălărie..

— Bine, ți-am spus: peste câteva zile, bugetul s'a cam sărăvit.. aștept salariu..

— Dacă m'ai iubi cum su-

ții, ai fi scos bani dela bancă și mi-ai fi dat.

— Bine dragă, pentru orice nimicuri..

— Cum? cum? nimicuri ai zis? Pălăria mea e nimic pe truu duminică? vezi.. zi că n'am dreptate!..

— Zău, dacă te mai înțeleg, Mari..

— Nu înțelegi pentru că nu vrei. Da, da! sunt sigură că și Smaranda a înțeles..

Năucit de cap, domnul Nicu săvulscu, după ce se uită la neas, ceru servitoarei pardesiul.

— Cum?... si ai vrei să pleci după ce m'ai făcut o tălăia nervi?

— Masteaptă Prefectul dragă..

— Lasă să aștepte.. să stai acasă.. vreau eu! Din cauza duminică s'a răcit si cafeaua..

— Bine, dragă, te ascult: iacă stau.. și se azează tăcut pe canapea..

Urmă un moment de liniște. Amândoi stau supărați fără să spună un cuvânt.

In urmă Mari rupse tăcerea zicând de data asta pe un ton mai dulce:

— Si ascultă Nicule, dacă vreodată ar fi să divorțezi de

mine si eu ași veni la tine, tu m'ai primi?

— Eu?... cum se nu.. dar nu ea soție.

— Si de ce?

— Nu ne lasă legea să ne mai căutăm; dar totuși s'ar găsi o soluțiune care ar fi mai bună decât căsătoria, si care desigur că te-ai face mai puțin nervosă.

— Si care, Nicule?

— Te-ai primi dragă ca menajeră!

— Ca menajeră?... șo?... dar asta e prea mult!.. asta e o adevărată injurie, domnule!.. auzi?... eu, menajera duminică!.. Avem te văd cu ce intențiuni m'ai luat!.. O să spui mamei!.. Văd, văd!.. am spus eu că mă consideri ca o menajeră si nu ca soție.. am dreptate da!.. să stai cu divorț! și ducându-și bănușul la ochi încesu să plângă înșel.

Apoi după câteva momente:

— Ce mai stai? e țara în du-te, că te asteaptă Prefectul..

Pe când, domnul Nicu săvulescu sta cu mâncă cu ochii scășiți la momentul care torcea lângă soție.

Dimitrie Nictitor.

SCHITUL

III.

În Jos Ialomîța 'n repedelet-1 val,
Atâtea vorbe cântă și suspină
Și-ades că-o poveste așa de lină,
De-apar sihastril albi, zămbind pe mal

Și spune — și înghea — și vorbește,
De par'că pentru ei colindă ea,
Și par'că înțelegând s'ar bucura,
Si saltă și tresaltă și zămbește.

Porînd de-abia păstrînd din cuibul lor,
Cum scapă 'n valea plîmă de ecouri
Si 'naltă glasul viu, răsunător

Bătrîni o urmăresc în depărtare
Tăcînd, și par'că-i prinde sufletul de dor,
S'arunce 'n valul-i sprinten că-o floare.

IV.

Dar noaptea se coboară neșt și ea
Sub piscuți și pe valea 'n bălăntă
Un clopot cerne liniștea-adunată
In sufletele blîndeai din sîmbă.

Prelung se pierde chitacul din
Sub noaptea liniștii și 'nstelată,
De par'că-l cîntă ea, pe lumina toată
De par'că-o 'nălăucește 'ntr'un sîmbă.

Și piscuștile tace — și brăși lui —
Si Ialomîța tace 'n bălăntă
Si pasăritle 'n aer par'că tac

Colindă doar un glas bornit de sus,
Un glas de-oșet, ce 'n taina fermecată
Revarsă tot ce toade-aveam de spus.

Vihari Colarițau.

LA NUNTA LUI PETCU

Si, marlasă, vorba-ai, lele Mitino ei spune coala, când îi nunta Frosiei, că, Petcu se rușină, când vruî să-i fur vorba.

— Hei, ai răbdare, că n'o fi veac încheiat până în Duminecă. Și era... așa... colo, pe la înșurătorul plecilor, când toată trecea era ca o mireasă, împodobită cu toate minunățiile: mărgele de flori, înghânări de păstăie, avânt de viață, pretuțindeni.

Și nu se simțea tristetea. — Atât, ca Moș Stoica, edecul satului, închisese ochii pe veci, dășând p' lelea Floarea, să-si plângă în câmpul vjetei! Viața ieșuinea din toate înțele.

Și nu ou păcat ar fi glășuit chiar notarul, Dumitrache: — Hei, să vedeți, de nu s'o iu-văp, și lelea Floarea, intru'n picior, la nunta lui Petcu — și vorba mare, iată...

Să vedeți, că nu geaba a oștat notarul, gura: lelea Floarea era bucatăreasă mare și-i plăcea, că, de! ou îi, și cum ar fi stat leapănă la cântecele găsteguite ale scripcarilor din Bofșin!

Cu câtă nerăbdare, îndrăgostii așteptau timpul când, amândoi, singuri, ar fi sălășluis sub un tavan!

Era Sâmbătă pe la toacă: feleleau.

Flăcăii, dichisiți, simțiți, o leu spre casa ginerelei, care îl pusa la o fugă de cal, de cărtare de mireasă, de cum coborî spre moară.

Să, înșiruese prin ogradă, își prind mâinile și'n melodiile fântărilor din târguleț, saltă, căsute de ție mai mar, dragul, Petcu, se crede o seamă ca și bradul ce-i sta înșipit sus, pe o prăjină, de ogradă.

Frosia, acasă la bătrâni ajute niste furnici prin trup și primește de zor la mosafiri. Și ea e, mândră, mai mândră chiar de cât o zeită și de cât bradul ce se elatina și el a voce bună în sărutarea vântului ca adie lenevos. Petcu, asemenea unei sfârșite, cere voc

o clipită de la mosafiri și se îndreaptă spre Manea nunu mare — să-i aducă la masă.

După ce iau masa, presărată în vorbe cu teme și săgă, în urări de fericele, se încearcă și ei, unchișii, a lovi, odată, de două-ori călcățele, 'n pământ, că doar n'o fi jură-mânt.

A doua zi: Duminecă: zi frumoasă. Și soarele, par'că se simțise de nunta lui Petcu de zâmbea vesel, urecând de zor treptele grandafirii a botței ceresti. Sumedenie de flăcăi, fete mari, se duc la mireasă să gătească bradul. Fel de fel de hârții văpsite, tăiate suvite-suvite, crestate mărunț pe de margini, împodobesc bradul, pe când în vârf i se leagă un măr și câți-va covrigi. De bucurie c'au săvârșit bradul pe plac, un flăcău se agată de măneca subredă a lui Niță Iău-tarul și-l roagă, să-i zică o bună-tură; și, apoi, începutul e a-nevoe: din fărâmița de "sărta o dau în brăuleț" și iară jocul încins. Mireasa, înaltă volnică, frumoasă — cum sunt mai toate fetele din Treștieni — gătită "lucru mare", ese în usa casei, surăde, ia donita de pe prispă și cu câțiva flăcăi înșotitori — o ia spre fântână. Așa-i obiceiul, n'ai ce cărti — glumește unul. În mână stângă ține donita, iar de cealaltă, întinsă, o ține un flăcău aprins la față, gătit — c'asa îi place lui Mincu Moraru-lui. Lăutarii se iau după mireasă, iar alt flăcău, tot volnic chipes, merge cu bradul sprâjnit în brâu, iute și chiue măsurat. Întălnesc o fântână, a doua și nu se abat de cât la a treia; un flăcău se repede la cumpănă, o afundă repede și după ce umple donita, mireasa surăde și o răstoarnă cu picio-rul. Chiuiind, flăcăul, la o a treia casă, ump'e donita și mai veseli se îndreaptă cu totii spre casă. Prin iar zvon roesc, tin și ei a veseli, iar lăutarii își aprind instrumentele. Bradul merge înainte

în chiote; în tocurile portilor, femeii, copii duc mâna strâșnă ochilor și privesc la "ce-i în stare tineretea și infumura-tele visuri". Căinți, simț și ei că nu-i săgă la mijloc; nu lă-tră ei ascultă, petrecându-i cu ochii blânzi.

Mireasa, d'abia trăgându-și dubul, cu oorații rumeni, slo-boade donita din mâini pe pri-spa casei, afundându-se în lă-untrul, pușinată. Câți-va flă-căi în vorbe cu țale, înfig bra-dul înstuhul coșarului, Sărma-nul ginere numai ei nu capătă așa mândrețe, așa găteală de brad.

Nu trece mult de la cinarea de prânz și se aude din ce în ce mai înteles zicătura lăuta-rilor, și la mireasă și la gine-re.

Câte-va femei, intolite ca de nunta, duc ploconul la mireasă: o azimă înflorată și pe deasupra covrigi, cofeturi...

Total orice înscare, orice — orice... se înfrânează cu chiote, cu urări... că doar a-ta-i sufletul nunței!

În casa curată, pe masa unde-i sprâjnită oglinda mare, o cană cu dulceață, conjurată de niste puiande, de cesti și câte-va sticle mari de rachiu — a-dasta gustători. Nunul — Manea — cu câți-va oameni, "i-piti de prima lui", se lasă spre casa ginerelei Petcu. Toți hohotesc, toți bat din palme... chiușesc, urează... Petcu își la-să capul în jos: surăde 'n ascuns.

O masă lungă, conjurată de scaune adunate depe la căre-marul Gărean, adună pe toți "și ia mezeliu!": tuică, co-voșgi, mere... Nunul Manea, om grăsulii roșcovan la față, c'a fest și el odată cărșmar, prinde de mâna pe Petcu și a voce bună, cu mai mulți se îndreaptă spre mireasă.

Cofăcerii, călări, în sgomote de clopotei, fug chiuiind înaintea nunului. Dăpoin, în fruntea lor, pe un cal svăpăiat pătat cu alb și negru tinând o ploșcă în dreapta și bradul

În fuga ceia nebună îi ar-
daci aminte de iături — de
prin cărți — ce tinea înșiruite
pe o frânghie — tivge însân-
gerate de oamnei, iar bradul
— din fuga — pare o femeie
edrențuită — și astfel, se ster-
ge ca o năluca în norii de praie
ce se înalță din adâncul sata-
lui..

Mireasa, iese în prag și pri-
meste zâmbind, serioasă, și
stropeste pe „bine-venitiți” cu
un busuioc mulat în apa doni-
ței pe care a martirizat-o atât.
După două trei clipe Tipică,
jăutarul mai bătrân, dar mai
durduliu, apucă donița, o mai
golește puțin, și apoi cu o re-
pezițiune ca din basma o as-
vârță peste casă, de cât pe-
ici să sărute pământul.

Istet, în vârf de picioare, se
îngânfează:

Trăiască, trăiască, hiii..

Jăutarii încep și mai voioși,
gândind că și-au uns gâttejuri
le cu tuică tare de la deal.
Toți ai neamului: nunul, nu-
na, ginerele, mireasa.. își
prind mâna de mână și joacă
„nuneasca” cu atât foc, dând
ocol de trei ori. În acest timp
moașa Stana, jumulind pe ju-
ris o pâine de miez, aruncă n
cei înfierbântați la joce dâ-
ndu-le conjur și chinind; toți se
iau după gura ei. După nune-
ască, nasa — lelea Sultana —
trupe o pâine pe capul miresei,
și apoi ursindu-i îndestulare n
casă, o svarlă în ogradă. Co-
pili, dufăind, dau fuga în
brânci și se gheontesc care
s'o apuce pe toată. Pe lângă
mămăliga de toate zilele, hal-
ca ceia de pâine le pare co-
zonac oacheș.

Cu toate că biserica nu-i de
pât la o aruncătură de piatră
— depărtare, ei tot s'a urcă în-
tr-o căruță — să facă obiceiul.
„Dai cai, mari, bălani, pătați
cu vână, se scutură lăsând
să se audă niste sunete duple
de tâlângute lucitoare de-ara-
mă..”

Miri stau lângă „vizitiu”,
înalte, iar înapoia lor două
junări mari stau înfipte în
mâncă mirelui, care când și
când se nita cu coada ochilor
la mireasă: i ecdiria stau „ble-
stematii de oacheși”, trepu-
rându-le măruntaele din ei și
carnea obrazului. Nici ei nu
pricep ce cântă: când sârbă,
când „Spana” când vals ti-
gănese, după cum îi sălta co-
diria. Gata-gata, de nu se ti-
nea în dreapta, să cadă tam-
balagiul, cu jada cu tot..

Pe de marginea căruței se
atârna rubedenii și vizitiu a-
tinge cu sfârceul biciului, caii
— și sboară. În urmă-le, nepod
mult s'a îndreaptă spre biseri-
că. Ajunși nuntași popa Te-
lini, îi întâmpină la ușa biseri-
cei și-i întreabă de câte upe-
le, în glumă, când pe mine
când pe mireasă: — Pe voie
vă e unirea?

Apoi să te ții posne scurte
ce es din gura preotului.

Toți hohotiră într'un mur-
mur nepriceput. Deoparte, ti-
ganii răsuceau țigări ca pe de-
get. După ce-si afuma gâtje-
jurile, sunt ranjurați de flacăi
și încep a scârțai, făcând hora
din ce în ce mai largă. La căți-
va pași se află cimitirul, cu
tristetea lui, cu ciuntitele-i
cruci la fiecare tivgă goală, pe
când, deasupra „nepăsarea”
bătătoarește lutul. — Hai! in-
trați — făcu popa, și se dădu
la o parte din usa bisericii, fă-
când loc să intre spuza de lu-
me ce-o impresurase. Dască-
lul Ionită, bătrân, neputincios,
adus la spate, de târcoale și ef,
doar l'o pricepe „tata soerul”
pentru un pachet d'ala negru
și pentru câteva gălgăituri la
Tache

Tușeste și el, îngână și-si fa-
ce de lucru din nimica.. ușor..

În mijlocul bisericii, pe o
masă sunt înșiruite: inejele de
logodnă.. un pahar cu vin..
covrigi.. Logodna nu ținu
muft. Popa Telini își adună

creturile frunței și începu slui-
ba cununiei. Lumea s'a înghe-
sue să vadă „bobocii” — că..
frumoasă tare îi mireasa! —
Ce fel.. sicătiră din cap.

Dascălul Ionită, cu ochelarii
pe după urechi, își dregea glu-
sul mereu-mereu, miorlăi..
cântă pe „glasuri” și-si mută
trupul când pe un picior când
pe altul — ca un cocostăre.

Miri stau ca de piatră; doar
clipese, înghit, surdă — și
oamenii fără astâmpăr se în-
ghesue pe de iături.

Popa, după toate-alea, ia o
frântură de covrig mulată în
vin slujit și întinde spre gura
ginerețului; când dădu s'o ius-
face, popa „hot” i-o trase îna-
poi, păcălindu-l. Toți răd, în-
tr'un hohot zgomotos. Iar îi
dădu la gură iar îi păcăli: a
treia oară îi dădu pace și mo-
stecând-o pe ascuns, îi dete
voe la vale de gât. Acum și

rândul miresei: hazul e și mai
mare. După covrigi, popa, cre-
zându-le setea, are pribej de
a-i păcăli iar. Afară, Jăutarii
au asudat cântând înmânzilor
de a'si desface soldurile pe pâ-
mânt și ție teama că de atâta
tropoeală, nu și-a estt din sâb-
dări vre-un mort, să sberc de-
a-a.. ia mai lăsați-ne liniștia
în voe! că.. acum vă gătuți și
vă trag aci în împărăția noștră,
tră.. Dar.. n'au cârțit de fel
nici unul: se vede că i-a cătat
în cinstea lui Petcu.

Deoparte, un colăcer „rupa
bradul” gătit și svarlă crengu-
te peste umerii asudați și n
măinele întinse ce asteaptă
prindă, și să le păstreze vre-
me îndelungată, ca pe niște
moaște.

Alt colăcer ia mărul și co-
vrigi din vârfu bradului și-si
potolește glasul neadormit al
stomacului.

Va urma)

Stefan C. Ioan-Deiaschi

PLANSUL SI RASUL

Am stat și te-am privit pe când
plângeai... Mi s'a părut că văd pică-
turi de rouă pe un trandafir...

Apoi te-am văzut râzând și mi s'a
arut că văd perle sclipind: numai ele

se poate asemăna cu razele care stră-
lucesc din ochii tăi și numai ele se
aseamănă cu strălucirea dintilor tăi
albi..

Bilciurescu.

NOAPTE DE GROAZĂ

Dedicată M. S. REGINEI

Noapte de groază
Largul palat
Pastiu de oameni
Și desbrăcat
De frumseturi
Și bogății
Părea o criptă
Ce 'nghite vii.

Dau nebunește
Cu limbi de smei,
Tunuri în zidul
Cetăței Ei...
S'aud în noapte
Roibii cum bat
Cu oastea drumul
In spre palat.

Gemete grele
Din spre pridvor
Tându-i gândul
Cer ajutor...
O' chiamă glasul
Celor ce mor
Ca pe un înger
Ocroțitor...

În port de maică,
Cu valul sur,
Doamna apare
Caută 'n jur
Ea se oprește
La un pervaz
Lipind de geamuri
Slabu-i obraz...

Doamna lărgeste
Geamul deschis
— Mai bine moartă
Colo 'n abis
De cât s'ajungă
Al sorții joc
In mâna celor
Ce-aruncă foc.

Fața Ei pală
Roșește iar
— Inima-i slabă
Geme 'n zadar
Nu pustiirea
Sbucium păgân,
Glasul durerei
Ne e slăgân.

Maria Cuntan

MAREA

(POEM IN PROZA)

Prietenului George Bailescu

Mare !. Oglindă capricioasă a cerului senin și înorat, barometru fluid al furtunilor, ciocul neîndurat al naufragiaților, prielaj nimerit de poezie și sbucium...

Te vedeam întâia dată la Constanța, într-o dimineață rece de Septembrie. Eram copil dor, nicăieri de orizonturi nouă, de senzații necunoscute... Sufletul mi-era liniștit și senin ca cerul albastru de vară. Dorisem de mult să te văd așea, așa cum îmi închipuiam în visele copilăriei: o înțindere nestărsită de apă și aer, vrăjită din adâncuri, care să se scurteze în Nimfele.

În dimineața aceea înainte de a se îngâna nămea cu ziua așteptam pe piața însorită a orașului. Orizontul parea luminat de flacăra unui foc înăbușat sub

greutatea bolții cerești. Și lumina aceea creștea biruitoare tot mai mult... până ce un disc enorm strălucitor de aur, aruncând vâpăi furtunoase de lumină, se ivi din adâncuri, reflectându-se pe giulgiul tău albastru-verzui liniștit ca o oglindă. Toată firea amuțise parcă privind această deșteptare fastuoasă a regelui zilei din palatul apelor.

Un vânt turbat prinse să sufie dinspre Soare apune, rostogolind pe cer nouri negri. Deodată te-ai turburat ca prin fatmele. Undele păreau că vorbesc o limbă neînțeleasă care se schimbă mai apoi într-o bolborosire ciudată; glasul vântului se îngâna cu fosețelul valurilor ca parcă

ar fi voit să se ridice pe aripelii lui spre nouri. Zeița apelor părea că-și revarsă mânia în furia talazurilor spumegate. O simfonie lugubră a mării!...

Am fugit îngrozit cu un relief din fața tabloului „Judecății din urmă”... Era în glasul tău o chemare înfiorătoare; îmi simțeam sufletul turburat de sbuciumul apelor, auzeam povestea furtunoasă a vieții.

Mare!... oglinda capricioasă a cerului senin și înorat, barometru fluid al furtunilor, ciocul neîndurat al naufragiaților, prielaj nimerit de poezie și sbucium, îți trănăniți azi zădărnice furtile, sufletul copilului de odinioară te-a înghețat sub Atotputernicia durerii!...

Const. C. Cristea

MAR TURISIRE

Mi-ești dragă mult, frumoasa mea, mi-ești dragă mult...
Nu-i grai sub cor, iubirea mea s'o spună!
De-o vecinicie 'ntreagă par-c'ascult
Poemul sfânt ce-n inima-mi s'adună,
Dar taina nu ți-am spus-o nici-odată.

Iubirea mea-i o lyră formecată,
Un susur mângâios de unde line
Ce lunecă prin pietre de argint;
E un pătou de tainice suspine;
E un parfum de flori de mărgărit;
Un cânt aromitor de ciocârlii;
E un refren de calde melodii
Ce ca din veacuri vine, — și-l ascult.
Mi-ești dragă mult, frumoasa mea, mi-ești dragă mult.

În nopțile de Mai, cu vis de lună,
Când firea toată nu-i decât un vis;
Când sufletul meu tot e un abis
Clocotitor de dragoste nebună,
Iar tu visezi, ca floarea unui crin
Sub sărutarea stropilor de rouă, —
Eu ingenunchi la patul tău, — un colț de raf
Iluminat de zâmbetu-ți divin, —
Și rob cu totul chipului bălai,
Cu părul tors din aurul de lună, —
Întruchipez din mii de flori cunună
Și-'mpodobindu-ți tâmplile-amândouă,
Mă înfior de-al chipului tău har
Și plâng, — de adorare tremurând, —
Cum n'a mai plâns o inimă nici-când
În fața Preacuratei din Altar!

O, de-ai, lăsa din ochii tăi o rază
De mângăere 'n inima-mi să cază, —
M'ași înaița cu sufletul la stele
Și te-ași cânta acolo, între ele,
Încât le-ași stinge pentru totdeauna;
Ași stinge-apoi și soarele și luna,
Și 'n locul lor, — prin tainicul meu vers, —
Ai străluci doar tu în Univers!

Dar n'o să am nicicând atât noroc.
Ci m'oi topi 'n iubirea mea de foc,
Înfiorat de-al chipului tău har;
Plângând, — de adorare tremurând, —
Cum n'a mai plâns o inimă nici-când
În fața Preacuratei din Altar!

V. MILITARU.

MYTHOLOGIE

de Dr. I. Chiriac

În interesul cititorilor noștri, credem util a reproduce unele părți în rezumat din lucrarea d-lui dr. I. Kiriac, cu dijecție respective.

CAP. II. — Crearea lumii

Prima divinitate ce a stăpânit întregul univers a fost *Iatu*, zănelul Erabos, numit încă și *Achlys* ce însemnează mahnire, tristete, iar la Români adoptat sub numele de *Caligo*, având a celui semnificare. De aci expresiunea : *coeca Caligo mentis* : întunecime profundă a spiritului, a minții.

După Hesiodo însă, origina universului a provenit din *Chaos* personificând prăpastia fără fund, golul complet, spațiul imens : căci cuvântul *chaos* provine din *chasis* a conține ; de unde a. poj. : lipsă ; prăvăliune. Cu alte cuvinte, *Chaosul* deși posedă totul nu are însă nimic în el, afară de un spațiu deschis, gol. (*Hesios* pelorion). În adăciră *Soare*, fără *Lună*, fără ape și fără nici o vegetație ci numai o masă întunecoasă compusă dintr-un singur corp, în care însă toate elementele naturii se găseau amestecate la un loc și în necontenită luptă între ele. Astfel cele reci se luptau cu cele calde, cele umede cu cele uscate, cele moi cu cele tari, iar cele cu greutate cu cele fără greutate. Dar prin puterea covârșitoare a *Providenței* lumină s'a făcut (*Lux facta est*) și atunci ordinea se așezară în toate și zănelul *Chaosul* dispără înlocuindu-se prin cele ce vedem și admirăm. Din această masă imensă a esit *Cerul* și *Pământul*. Dar în spațiu, în aer, apără o mintă numită *Eros* cu putere a. activă care uneste cerul cu pământul, din care apoi se naște *Erabos* și *Nyx* : Zeul masculin și femenin al întunecăciunii. Apoi din *Erabos* și *Nyx* s'a născut *Aether* și *Himera* : principiul masculin și femenin al luminii, și adică lumina din sferale cele mai înalte ale cerului deci : *aetherul*,

și lumina atmosferei pământului, adică zăua obișnuită. În fine din această primă căsătorie a lui *Eros* (Cerul) cu *Gheca* (*Pământul*) au esit *Okeanos* ta. tăl apelor ce brăzdează și înconjoară pământul dându-i udătura trebuincioasă ; apoi *Hyperion* (*Soarele*). *Phoebe* (*Luna*), cei 3 *Ciclopi* *Brontes*, *Strepes* și *Arges* ce reprezintă tunetele și fulgerile precum și celelalte elemente ca vulcanii, ce sguđu pământul și turbură atmosfera : toate reprezentând numai răd. până când la urmă apără *Chronos* (din sanscritul *Kar*, creator), apoi *Themis* reprezentând legea, *Mnemosyna* aducerea aminte a bucurăților primite, *Pudicitia* Zeita verității și a modestiei, precum și *Astrea* Zeita dreptății.

Dar iarăși, tot după Hesiod- genul pământului numit *Demogargon*, plictisit fiindcă n'are ca tovarăș decât pe *Chaos* și *E. termitatea*, și a construit un mic aparat în formă de glob sau sferă, ce i-a servit apoi ca mijloc de transport și prin care a esit din fundul pământului. Atunci făcând o excursiune orbitară formează *Cerul* ; apoi descoperă focul din care a esit *Soarele* și în fine apele din care au esit râurile. Toț acest Zeu a. format în sânul pământului *Tartarus* și tot lui se datoraste *Noaptea*, *Erabos*, *Parca* și alte divinități ce sunt date ca ai săi copii.

După altă legendă însă, toate lucrurile și toți Zeii își dădorec nașterea lor *Oceanului* ce are de soție pe *Thetys*. Deci *Oceanul* e ta. tăl, producătorul, iar *Thetys* e mama care fecundează, care naște și hrănește pe toți și pe toate. Această concepțiune a rezultat din credința vechilor Greci, că *Oceanul* învălind întregul pământ și toate mările formează limba tuturor lucrurilor ce se vede, din care totul iese și în care totul se află. De aci *Oceanul* se consideră și ca prin. cipul producător al Zeilor. De asemenea tot din el a esit *So-*

arele care în fiecare seară, vine să se odihnească în apele sale ca și cum ar lua o baie răcoasă : de unde și numele același lor ce baia oceanului.

Grecii admiteau, că *Uranus* au fost adevărații strămoși din cari au esit multe din rasele helenice. Astfel în *Beotia*, primul rege numit *Ogyges* — al cărui nume este identic cu *Oceanul* dar sub altă formă — era considerat ca părintele omeniirei. Și prin de această ar fi, că și el s'a produs cel mai mare cataclism de inundatie numit *potopul lui Ogyges*, și care nu e altceva decât personificarea revărsării furioase a apelor din *Ocean*. Acest *Ogyges* luând în căsătorie pe o *Nymphă* oceanică numită *Dora* sau *Doris*, a născut o întâ nămită *Aulis* devenită apoi port însemnat în *Beotia* : precum de asemenea a avut și un fiu numit *Eleusis* în onoarea cărui s'a fondat în *Atica* orașul *Eleusis*, devenit celebru prin serbările cunoscute sub numele de *misterelor eleusine*, ce se celebrău pentru *Ceres*, Zeita agriculturii și a roadelor pământului. Și tot astfel o legendă cu aproape trei mii de ani în urmă, atribuiindu-se fiecăruia drept origină un fluviu (vezi *Achelus*).

Dar tradiția cea mai adoptată de mitologi relativ la crearea lumii, este aceea a *Chaosului*.

CAP. III. — Lupta între Uranus și Saturn și a Titanilor contra lui Saturn

Din unirea *Cerului* (*Caelum*, *Uranus*) cu *Pământul* (*Gheca*, *Uranus*) cu *Pământul* (*Gheca*), s'a născut *Saturn* care a fost numit de Greci *Chronos* : ca simbol al timpului ce mănușea și înghețe totul, *Uranus*, pentru a domni fără grije, și așezat copii imediat după naștere în prăpastiile cele mai adânci ale pământului, Soția sa favorafa de această crimă, se uneste contra lui împreună cu cei săi copii cei mai rămasăci, numiți *Titanii*. Dându-se descoperit mai întâi *Saturn*, din care face un înțep-

ment în forma unei seceri deasă, de mare și tăioasă. Fieci unul din copii n'a avut curajul să urce pe tatal lor și sigur Saturn, de cel mai mic dar îndrăzneț și fieros, pândeste pe tatal la o răspundere și cu arma ce o avea ascunsă îi produce o rană periculoasă. (castratie ?) (Fig. 1).

Fig. 1. Saturn, avându secera în mână, e gata să atace pe tatal său Uranus.

Din sângele curs pe pământ s'a produs *Furii*, iar din acela căzut în mare a eșit *Aphrodita* sau *Venus*, zana frumuseții. În urma acestui răz, și tuai cu deosebire a necesitat produs *Uranus* a surzinduzându-se copil și provocându cele mai mari nenorociri. lui Saturn îi prezice în special, că și el va avea aceeași soartă de a fi detronat de fil său. Expunerea poetică-filosofică a acestui fapt e următoarea: *Tată de Haeode*: Cuvântul *Chronos*, derivă din ce însemnează a îndepăna, a pune ordine și măsură în toate. Deci *Chronos* care mizează pe tatal său, stabilește o măsură în puterea de reproducere a copilului, care de născut are o procrentura ar fi fost infinită și colosală; iar pe de altă parte, sângele eșit din virilitatea lui *Uranus* și căzut în apă și pe pământ, este pricina stabilită de *Chronos*, în vedere că și celelalte elemente din univers să fie și ele puse la contribuție de a produce, iar nu să rămâne sterile. Deci timpul, adică *Chronos*, arătându-și existența, personifică îndeplinirea mișcărilor cerești și pune un termen de producere fenomenelor. În adevăr, grație lui, puterea creatoare s'a manifestat în a-

prin pasterea *Aphroditei* arătându-ne toată frumusețea ce ele posedă, precum și pământul și răutul său prin producerea *Furjilor*, ne arată sfertările și diferitele forme ale lucrurilor ce conține.

După aceasta Saturn — prin vicleșug, lingusire și ajutorul mamei sale — înduplecă pe tatote său mai mare să îi cedeze locul la domnie, cu făgăduială că după el va urma dânsul, asigurându-i că nu va avea ntel un copil. Pentru aceasta el își înghitea pe rând fiecare copil, îndat ce se născuse. (Fig. 2). Fap-

având o formă de păpușe, pe care Saturn — care avea vederea scurtă iar stomacul foarte mare — îi înghite luându-l drept copil. (Fig. 3).

Notă. — Acoastă piatră înghită de Saturn e cunoscută sub numele de *Boetyle* (*Betilion* sau *Betilos*) dela cuvântul grec *Veitye* ce însemnează stoffă de lăză, din cauză că acest bolovan fusese înfășurat într-o asemenea pânză. În urmă, obiectul acesta a jucat un mare rol în mitologie considerat fiind ca înzestrat cu putere divină, și de aceea dându-i-se o formă conică era să-

Fig. 2. Saturnu înghițindu-și un copil.

tut acesta simbolizează iarăși, că timpul își distruge el însuși tot ce produce. Ie imediat sau după o perioadă mai repede sau mai lungă. Soția sa *Cybele*, — ce avea numele și de *Rhea*, *Ops*, (putere), *Tellus* (pământ) *Vesta*, *Zeita cea bună*, *Mama Zeilor* — fiind indignată, a căutat să scape prin diferite subterlugii pe unul din copiii săi — între alții pe *Neptun*, dând în locul său a găină zicându-i că atâta a născut. Iar în locul lui *Jupiter* i-a dat un bolovan înfășurat în scutece.

în locurile cele mai capuse vederei personificând diferite simptome. Acetor micj statuete li se aduceau un cult și erau foarte adorate nu numai la Greci și la Romani dar și la popoarele din Asia până chiar și la Ebrei. Cultul ce li se dădea consta în ungere cu ulei, vin și sânge. În *Liban* se găseau un mare număr de aceste *Betile* spuindu-se multe minchi despre ele. De aceea li se puneau coroane pe cap, li se aducea rugăcuni iar lumina îngrădabilă înghitea lor. În spa-

ful ca să obție de la ele realizarea celor dorite. Lângă templul dela Delphi se afla o asemenea piatră, care în flecă zi se ungea cu ulei, iar la epoca serbărilor se acopetea cu o stofă de lână curată, nouă dar nesplătată. Piatra

mari prin țipete și jocuri, pentru ca astfel plânsetele copilului să nu fie auzite. Aceste jocuri constau în lovituri cu săgeți pe pavăzile de aramă și prin încrăcișarea mâinilor unii cu alții, de unde și numele *Dactyle* ce

măscuți de *Rheea* există și următoarea *legendă egiptiacă-heleică* reprezentând relațiunile ce Grecii aveau din cele mai vechi timpuri cu Egiptenii. Astfel se zice că *Rheea* deși era soția *Sarcui*, totuși avea legături a-

Fig. 3. Cybela oferă lui Saturn un bolovan de piatră, înfășurat în scutece, în local lui Joe nou născut.

aceasta se credea că este însuși acela pe care o fugitise Saturn. De altfel, în Grecia pietrele acestea se considerau ca simbole divine, în special ca niște aurore căzute din Cer. După o legendă se credea că *Betyla* era însuși fiul Cerului și al pământului și deci frate cu Saturn. Adorațiunea pentru pietre se vede și la Romani, unde *Terminus*, Zeul proprietății este figurat sub forma unei mari pietre, ca simbol de stabilitate. La phenicieni numele de *Betyla* e cunoscut sub numele acela de *Abadir*.

Cybela, ca să nu fie surprinsă de soțul ei, ascunde pe Joe într-o peșteră, iar după alții pe vârful muntelui *Ida*, unde fu dus în peștera numită *Dictea* din insula *Creta* și unde toate *Nimfele* îi țesură un leagăn de flori. Acolo pupe pe păstori și pe preoți *Cretii* să facă șgomete

s'a dat acestor jocuri. Pe o altă parte, o capră numită *malthea* îi da lapte să sugă, și nutăi ca hrană, dar și ea înjlele să tacă atunci când vedea că țipă prea mult, iar două nimphe: *Adraste* și *Ida*, ficele regelui *Melios* din *Creta*, îl hrăneau cu miere, pentru care fură numite *Melise* albine. Fig. 4. *Almathea*, rupându-și un corn într'un arbore fu găsit de o *Nymphă*, pe care învăluindu-l cu frunze verzi și încărcându-l cu fructe îl ducea la buzele lui *Jupiter*. Acest corn a devenit *cornul abundenței*, iar *Almathea* fu pusă pe bolta cerească, unde strălucește sub numele de *constelațiunea caprei* (*Capricorn*). Din pielea ei s'a făcut vestita *egidă*

(capră) sau *scutul Minervei*, prin care nu putea străbate nici o săgeată.

Relativ la nasterea copiilor

moroase cu Saturn, când și rămase însărcinată. Speriată de acest lucru, Saturn, care nu voia

Fig. 4. Joe nutrit de capra *malthea*, iar *Corybanții* în prezența *Cybelei* fac șgomete, vor ea și instrumente, ca să se audă plânsetele copilului.

să aibă copii, o asigură că dacă ea n'are să nască în nici una din lunile anului. Dar această situa-

Ne au convenea deloc Zeitei Rheea, de oarece pântecelul crescând mereu luase o proporție cu totul încomodă. Atunci dânsa întâlnind pe Mercur i se plânge de acest lucru. El însă, în deșaplicăciunea lui, imediat găsește remediu în chipul următor: propune un joc de zar (cuvânt ce în limba noastră se cheamă *darum*), a cărui esență e dat: la noroc), cu care ea, Luza, Condilia însă era, va câștiga, să aibă dreptul la a 12-a parte din fiecare zi a anului. Rezultatul a fost că Mercur, de prin știință, fie prin simțurile sale șarlatanie, a câștigat partida.

Notă: — Această imagine e mai presus de orice închipuire. În adevăr, pe timpul acela, anul era tot din 12 luni, dar fiecare lună fiind compusă din 30 zile, adică 360 zile pe an. Deci făcând socoteala vedem, că o zi având 24 ore face 1440 minute, iar a 12-a parte este 120 minute, care împărțite cu 30 zile face 72000 minute sau 1200 ore adică tocmai 5 zile! De atunci anul s'a făcut 365 zile. Astăzi fiind Rheea în timpul acesta, de 5 zile complicitate a făcut succesiv 5 copii și nume: pe *Neptun*, *Plutone*, *Junona*, *Ceres* și *Vestia*; zeități care la Egipteni corespund cu

Osiris, *Isis*, *Harokeri*, *Nefte* și *Typhon*, iarăși zei de primul rang. Când însă Rheea vede că toți copiii ce a născut au fost înghițiți de Saturn, atunci ea să scape pe cel de al VI-lea, imediat după naștere dă lui Saturn acel bolovan, înlocuind astfel pe Joe, ce cu modul acesta a fost scăpat dela moarte. Cât privește faptul că o ființă umană a fost înlocuită cu o piatră, aceasta simbolizează că în natură partea a-norganică a precedat pe cea organică, stabilindu-se astfel ordinea regulată în lume.

Titon însă — fratele cel mai mare al lui Saturn — aflând de existența copiilor și crezându-l de nea credință îi declară război cu ajutorul celorlalți frați, precum și a gigantilor *Oceanos*, *Japethus* și *Tethys*, când reușind să-l învinge, fu pus în lanțuri și îl închide. Atunci Joe, care avea abia etatea de un an, vine în ajutorul tatălui său Saturn, și prin puterea lui de Zeu îl liberează. El însă, în loc de recunoștință se înspăimântă de această minune, și temându-se ca nu cumva mai târziu să fie de-tronat de dânsul, caută să-l piatră întinzându-i diferite curse. Joe aflând de acest lucru și fiind deja mare, se luptă contra

lui; îl învinge, îl detronează și îl goneste din Cer. În această întreprindere Joe a fost ajutat de *Meliss*, care după legendă, dând un vomitiv lui Saturn a această și-a vărsat toți copiii înghițiți, dintre cari mai cu deosebire *Junona*, *Plutone* și *Neptun*, au fost de mare folos lui Joe. Mețis, zeita înțelepciunii și a prudenței, era priana lui Joe, când și născuse cu el o fată. Dânsa însă urmându-l că după aceasta va fi un băiat, Zeu, ce va domni în locul său, el ca să împedice această prezicere a înghițit-o. Când a sosit însă termenul de a naște, Joe fu cuprins de așa mare durere de cap, încât fu silit să cheme pe *Pulcan*, care spălându-i capul cu un topor, vede cu surprindere că iese *Mingrea* în toată întregimea ei: pe deplin înbrăcată și cu coiful pe cap. După aceasta Joe rămâne în viață.

Saturn după ce a murit a fost transformat în planetă ce poartă numele său, considerată însă ca prevestitoare de nenorociri, pe când *Venera* transformată și ea în planetă prevestește furtună. (Va urma)

I. Kring

ÎN CARTEA MEA

În cartea mea sunt cântecelul nopții
scutite 'ncet de buze 'nirigurate --
Pe tot tă oțeliat ca scrisul sorții
Un vers dăușe din vreme de mult uitate

În cartea mea fecioarele oernite
Vor plânge 'ntea 'ncet pentru cel drag
Vor iese dond mimii rânite
U, s'or rușă pentru un vis pribeag.

În cartea mea eu însumi plâng povestea
Ce am ascultat în ploaia unei pline
Eu plâng povestea vieții noastre toată,
Căci zile trec și zilele-s puține.

Ion Stănescu

UN VERS

— SONET —

Mi-am așternut simțirea pe nartie
Ca să-rui hrănesc suprema mângiere
Ca dintr-o viață numai de hîmure
Un vers abia, în urmă-mi să rămăie...

Un vers născut din lungă priveghere
C'a doua zi doar nimeni să nu știe
Că pentru el în muta-mi simțierie
A fost ori-ce avânt și ori-ce vrere.

De va muri sau va trăi sub soare,
Eu nu voi ști... Dar el va fi o floare
Ce va vorbi cuiva de al ei faur.

Și-atunci, un visător printre morminte,
Mai mult ca ori-ce slavă care minte,
O lacrimă 'mi va da, în loc de laur.

Seb. Hertopag

*) Din volumul „Faci tărziu” ce va apărea

TEATRU ȘI OȘTIREA

Cum înțelege maestrul Georgescu să facă educația sufletească a tinerilor vădând și a muncitorilor, ni dovedește sistemul inaugurat de el, când s'a hotărât să pună grațios la dispoziția copiilor și a proletariatului sala Ateneului și marea sa falangă simfonică.

Că fofosele ce va trage din acest sistem vor fi neprevăzute, orice minte luminoasă va înțelege, căci munca fără desfătarea sufletului, nu se va putea da roadele așteptate, după cum și o desfătare fără muncă, stărgeste prin sine.

La concertele simfonice muncitorii își vor curăți sufletul iar mintea lor se va lumina înțelegând cu încredință. Vor ști cum din acordurile falangei se va desprinde munca, adevărata pârghie a vieții și ei vor înțelege rostul, când vor simți cum în cele mai înțelepte tainite ale sufletelor lor se va strecura un fir de virtute.

Vor hotărâ ochii și vor căsa gura să sorbă cu încredință framururile netăgăduite ale artei, care este cea mai deosebită creație a muncii omenești.

Și ce fericiți se vor simți ei! Printr-o asociație de idei mă gândeam la oștăsiile noastre, pe când asistam la teatrul Național la reprezentarea piesei: „Viața-Vodă”

Simțeam plimbându-mă în jurul

meu o atmosferă sătulă. Bucureștenii sau mai bine zis burghezia e sătulă de astfel de piese, mai ales când ele vin una după alta.

Totuși am ghicit intenția directorului general al teatrelor, intenția care îi face cinste și ne arată că, pe lângă darurile artistice, d-șă mai posedă și ceace noi numim dragoste de țară, grija de viitorul ei.

„Viața-Vodă” reprezintă o pagină de istorie din îndepărtatul trecut al Țărilor Române și nu valoarea ei artistică a hotărât atâta pe d. Victor Effimiu s'o pue în scenă, cât oportunitatea cerută imperios de nedreptățile ce se fac României, astăzi.

Iată unde vreau să ajung: idealul nostru, ca să fie pe deplin îndeplinit, va trebui să ne așteptăm la un nou război, fie el cât de îndepărtat în viitor.

În legătură cu sistemul inaugurat de societatea muzicală „Filarmonică”, propun d-ului Victor Effimiu să-și înnoyeze opera începută cu atâta succes prin a deschide o zi pe săptămână porțile teatrului și recrutaților garnizoanei București.

Oștăsiile noastre nu au avut, nici odată, prilejul să cunoască trecutul neamului din operele istorice ale lui Alexandru, Haidou, Davia și nici farmecul basmelor țesute cu mestecul în Cocosul Negru, Promoteu, Înșirte Mărgărite ș. a.

Haide, d-le Victor Effimiu! Esti prea bogat cu sufletul! Da din al dămitale și oștăsiile care mâine de va suna din nou buciunul, te vor slăvi și i-ai învățat să cânte și un frumos din ființe!

Usurează-le viața de cazarmă! Veji face o faptă și patriotice și nobilă. Gestul d-șămitale va fi imitat de teatrele din cuprinsul țării, nesc și se va transforma în timp și în tradiție.

Veji răguși și veji să vă detașați de generațiile viitoare, veji sărbători în d-șă nu mai pe un poet ci și pe un îndrumător al țării!

Dacă mă veji întreba de partea materiei, cred că veji face din poezie, căci sigur că gândesc căsi d-șă veji rețeta acelei zile o veji învăța la celelalte școli.

Ce ar fi dacă s'ar urca un preturiile locurilor?

Le vom plăti, bucurăți că facem operă de conștientizare viitorului țării, contribuind și noi cu anulămatul nostru la educația acelor care le va loc formează pavăza neamului, căci să nu ne lășă mințea de mirajul fericiții supreme!

*Căi se va vedea războiul
Și prin nori va străluci
Soarele, nici când gândim
De război... nu va pieri!*

Căpitan V. V. V. V.
în retragere

Târziu...

În prea târziu... — atunci când
sunt cădeți în suflet, iubire și încredință,
— eu nu te-am țutelos...

Și ce târziu... venisei, ca un
flutur, în înșurare... din poveste,
doar un zâmbet — zăream pe gr.
și ai eră de sărăcări — vino.
vot...

Era târziu... dar eu eram amă

povestea tristă — urzită în căie
de dureri; — și amândoi am plănu
pe cripta amintării, ca doi copii,
amarnul zăboi de ori...

Șin înșurări târziu... de a'an
ștut priose — un via rămas ne
cunoscute — în cărțile înșur
copilăriei timpuri — un alina ba
țutelos...

În prea târziu... și atunci
eu te-am pierdut... dar și c
zută... oribit de jumăta străin
toare — a iubirei, ca un flutur
înșurare...

CONST. C. CRISTEA

CARTEA MUNTILOR

De BUCURA DUMBRAVA

Dacă nu s'ar prezenta sub formă de schițel, ca să poată purta în ea de bun simț, ce i-a dat autorul, dacă tema ar fi lărgită și extinsă, în sfera înunției sale de viață și armoniosă regenerare, și am numai aceeași carte „Evangelia Firii”.

Într'adevăr, ea este schițarea a unei mari evanghelii, care, judecând-o după fragmentele de nobilă simpatie a vieții presărată în celelalte lucrări ale Bucurei Dumbravei, va trebui să fie quintesența esențialelor acestei scriitoare clasice.

Căci nu numai munții rămân sub prismă acestui spectru învieților, ci întreaga scară a desaturilor, a căsătelor și liniștelor sesuri, se

prolungeste, în chip firesc, din poalele lor, în depărtare, acolo unde bazele acestor uriași se pierd în cielele tembelilor mării.

Antoarea, însă, rămâne impresivă și dominată de munți căci ei sunt sufletul românesc. Expansiunea acestui suflet, de o conțempțiune cu adăncuri de poezie, dar cu atitudinea unei energii interioare, în neînțetata iscodire a lumii, și-a aeroviet muntele, la posedat.

Sufletul românesc nu este un suflet de șes. El este încărcat cu sbuciumul temperamentului activ, cu care munții își pot confunda creștele sub cari sfocotese abisurile văilor repezite. Acest fir sufletesc se desprinde din buile ma-

jore ale „Cărții Munților”. Și el cere să așteptăm cartea adevărată a acestei scriitoare; plină de linie, muș larg și rezemată pe stâncile unei gândiri și discipline sufletești, de o rară morală intuitivă.

Descripția nu supără. Ea îmbogățește aceste culmi, cu flori zărnice, bitoare, stingând, uneori, armonia lor vastă, liniară, aproape mistică.

„Cartea Munților” așa cum este, rămâne, însă, cea dintâi carte de educație de acest fel, scrisă în românește. Ea vine în cea mai hotărâtă criză a simțirilor să fie reînnoiască iubirea de culmi, înșu, făcându-le viațe.

M. CELARIANU

Alexandru Macedonski

Miercuri la ora 4 și jum., a început din viață la locuința sa din calea Dorobanților, în urma unei grele suferinți macedonice!

Poet dintre cei mai mari, eugetător în cei mai adânci înțeleși cuvântului, mântitor macedonice al versului, Macedonski înfățișează în literatura noastră una dintre cele mai puternice personalități.

În opera sa vastă, cu care a îmbogățit în mod egal literatura noastră și cea franceză Macedonski s'a afirmat ca un

talent de o nebănuită putere, de o gândire adâncă și limpede, de o desăvârșită artă și de un idealism cu atât mai luminos cu cât împrăjirile i-au fost mai potrivnice.

Ar fi putut să fie bogat, dar moare sărac fiindcă a fost jeral. Ar fi putut să dispună de știința lui ca în nevoie să câștige simpatia puternicilor zilei, dar el n'a despărțit niciodată sufletul de acțiunea sa.

Deplângem sincer dispariția acestui eroi al gândirii românești, încredințati fiind, că

pe lângă un mare poet a pierit și un mare nedreptățit al literaturii românești de până astăzi.

Macedonski moare însă în cea mai curată glorie creiată de versul lui profund și fierbinte.

Cât de mult a însemnat el pentru cultura noastră, se va vedea numai atunci când operele lui complete vor fi date la iveală, pentru a oglindi în ele vasta personalitate a marelui nostru dispărut

POȘTA REDACȚIEI

G. Grăia. Se publică.
I. Litwas. Vă rugăm trimiteți-ne altceva, căci cele două strofe nu interesează.

Teodor Andrievici. Observații bine că nu sunt versuri.

Eugenia I. Niculescu. Nu e publicabilă, de și versul e corect.

Ionel Chivu. Prea personală. Marțeta Didilescu. Mănuși bine versuri, dar neglijate fondul.

Vaier. Observați că nu e Sonet.

Batnea. În ce neați timpuri aveți versuri frumoase, dar în 1913 nu sunt publicabile.

Cumletus. Și proza și versurile sunt prea banale.

N. Mărășescu. Materialul din care ați făcut nuvela este acela al unui simplu fapt din viață.

C. Teodora. La cetele versuri, dar nu sunt

Administrația ziarului „UNIVERSUL” roagă stăruitor pe abonații și persoanele care trimit bani prin mandat postal să indice clar pe cuponul mandatului scopul pentru care trimit sumele respective, măsură fără de care nu se poate da curs reclamațiilor eventuale.

Abonamentele la „UNIVERSUL” se fac la 15 ale fiecărui luni, pe trei, șase și 12 luni și la „UNIVERSUL LITERAR” la „VESELIA” și la „ZIARUL CALĂTORILOR ȘI AL ȘTIINTELOR POPULARE”, abonamentele se fac numai pe câte un an.

Cărți eftine și interesante

la administrația ziarului

= UNIVERSUL =

Se găsesc de vânzare următoarele volume :

ALMANAHUL ZIARULUI „UNIVERSUL”
pe anul 1921. Lei 4.—

Memoriile Regelui Carol, 17 volume
colecția completă. Lei 13.—

Carol I Regele României. „ 2.—

Memoriile Principesei Luisa a Saxoniei „ 1.50

Pătanile minunate ale lui Petre Schlemil „ 1.—

Regina bucătăriei „ 4.50

Conversațiuni moderne în 6 limbi. „ 5.50

Călătoria în India, 2 volume „ 3.—

Dragoste din alte timpuri, 2 vol. „ 2.—

Tragedie corească „ 1.50

Boale venerice „ 1.—

Aventurile unui călugăr. „ 1.—

Două Nuvele, de Carmen Silva. „ 2.—

Doctor ROSEN CABINET MEDICAL de ELECTRICITATE

— MASAJ și Ortopedie —

BOALE NERVOASE și Interne. — îngrijirea feței, (Sinurul) specialist). Vindecă : *Neurastenia, fobii (frica, prin met. Dubolg, Paralizii, IMPOTENȚA, Boale de piept, etc.* Distruge perii de pe obraz, pistrui, pete negi și toate defectele de pe obraz. Strada Soarelui 3 (prin Covaci). Consult. 8-1 a. m. și 2-6 jum. d. a. 3923

Costul publicațiilor la „Universul Literar” este următorul :

Inscripții și reclame 1 leu linia.

Anunțuri financiare, 75 bani linia.

Anunțuri de la instituțiile mari, cari nu cad în categoria celor financiare 50 bani linia.

Anunțuri pentru Loteria Statului Român, 25 bani linia, Mica publicitate 5 bani cuvântul.

Celelalte categorii după înțelegere.

Linjerie de Damă

special bărbătească
lucrează D-na Ionescu
— STR. CAMELIEI 1 —

Directia unei reviste literare

foarte răspândită dorește ași pune coloanele, la dispoziția d-lor autori, de lucrări originale. Pentru amănunte scriți: Orășianu, str. Academiei 5.

346

CITIȚI ZILNIC „UNIVERSUL”

MARE ZIAR COTIDIAN
cu cele din urmă știri din lumea întreagă telegrafice și telefonice

ABONAMENTE

IN TARĂ :

Lei 30 pe 3 luni

„ 60 „ 6 „

„ 120 „ 12 „

IN STRĂINĂTATE :

Lei 40 pe 3 luni

„ 80 „ 6 „

„ 160 „ 12 „

— 50 Bani Exemplar! —

Salvator

Cabinet medical fondat în 1908 —
 de **Medici specialişti pentru boala**
de PIELĂ, SIFILIS și VENERICE
Tratamentul Blenoragiei cronice
 prin Metode Electroterapeutice
Electromasaje și Electro-
terapie pentru prostatită,
 după intervenție cu Necrozarea
 Centrală diagnosticului clinic prin:

ANALIZA SANGELUI

Uroscopie și Microscopie
PASAJUL ROMAN No. 9 —
 lângă Teatrul Național, București,
 Obștesc, 11-1 și 3-2 TELEFON 5341

Dr. I. Mitulescu

Medic-șef al sanatoriului
 alergic-astm. Dr. Alexandrescu
 și consult. zilnic pentru
BOALE DE PIEPT
 în ale. Șovaci (Oluz) No. 18 et.
 de la 10 jum. — 12 jum. a. m.
 (almă de Dumineci) 507

Petro Firica & Co.

Furnizorul Asociației Generale
 a Femeii Române

Str. Brezoianu No. 4 bis
 (vîș de Hotelul Princiar)

Ciorapi negri bărbătești, începând de la Lei 10-50 perechea

Ciorapi dame, începând de la Lei 15-60 perechea

Ciorapi mătase pură, Lei 90 perechea

Fianșele bărbați, începând de la Lei 55 per.

Barchent moltoane, fineturi cu Lei 22, 28, 29-60, 32 și 35 metru.

Mare asortiment de cravate, gutiere, baliste și diverse articole de Pânzării, Lingerie, Mănușisuri.

PREȚURI EXCEPȚIONAL DE REDUSE. 3431

„Calm Zorilor”

Vinde vinuri de masă, albe, negre și Poimn litru, lei 10.

Țuca cald. I „ ” 18.

Țuca cald. II „ ” 14.

Prețurile se înalță, fără sticlă verticală la domiciliu. Comenzi se primesc la Birou, Calea Victoriei 107. Telefon 16-69.

MARILE MAGAZINE Menajera

Societate în Nume Colectiv
 B-dul Elisabeta No. 2. Telefon 32/72
 Livrează în Capitală și în orice oraș din
 România Mare, mari cantități de:

GEAMURI

MUCAVA albă, gris și brînd

PRESSPAN

CUIE DE SITA

SARMA NEGRĂ ARSĂ 0,8-10 AL. A 0,24-0,60

VASE SMALȚUITE roșu-granit

LACATE SI BROASTE

Cremă de ghețe „PYRAM”

HARTĂ e tot felul

TESATURA de SARMA negră și zincată 10-40

TALCUM albis superior

OLEUM citric G. LETI zincate

PRECUM ȘI ORICE ARTICOLE DE:

Menaj, Ferărie, Librărie, Tapiserie, Sticlării Tehnice, etc.

Prețuri Excepționale

sub cursul zilei pentru posturi mari

Se livrează imediat și succesiv

Obiecte de Casă și bucatărie

Vase de aluminiu și email, tacamuri și linguri tot felul de articole de tinichea, articole de porțelan, faianță și sticle în vagoane complete sau în lazi.

Se caută reprezentant serios care a mai lucrat în articole de mai sus și e bine introdus.

M. M. Gotfried & Co. Wien, II Jaborstr. 61.

Telefon 4662. Adresa telegrafică: Gotfrideo. 300